

Hemostase: simpel en praktisch (reprise van 2013)

Elsje van Beek, huisarts Engelsbergen

Marten Nijziel, internist-hematoloog CZE

Philip Kuijper, klinisch chemicus hematoloog
Máxima MC

Wees slim, lees Voor Dummies!

Stolling

VOOR
DUMMIES

In dit boek:

Leer je lichaam kennen en begrijpen

Stel zelf diagnose bij veelvoorkomende kwalen

Omgaan met gezondheidsproblemen bij kinderen en andere specifieke groepen

Weet hoe te handelen in geval van nood

Disclosure belangen sprekers

Potentiële belangenverstrengeling:

Elsje van Beek: geen

Marten Nijziel: geen

Philip Kuijper: geen

Programma

- Casus 1 - primaire hemostase
- Casus 2 - secundaire hemostase
- De Huisartsenvragenlijst
- Hemostatica voor de huisarts
- Anticoagulantia voor de huisarts
- RTA diep veneuze trombose 2024

Casus 1

Vrouw 1975, kapster

1979: tonsillectomie

3 kinderen 15, 13 en 11 jaar oud

Meldt zich op uw spreekuur

Klacht: hypermenorroe

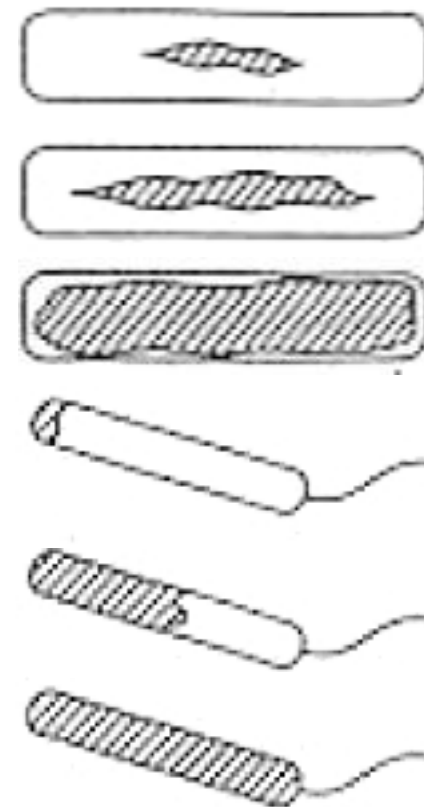
Wat vraagt u ?

NHG standaard vaginaal bloedverlies 2024:

Frequentie, regelmaat, duur?

Hoeveelheid bloedverlies? (menstruatie-score kaart)

- 's nachts verschonen?
- Grote stolsels?
- Veel bloedverlies (toilet)?
- Dubbele bescherming?
- Ervaren hinder: 's nachts? verzuim? seksualiteit?

Wat vraagt u nog meer?

Uitsluiten specifieke oorzaken

- Tussentijds bloedverlies? vast tijdstip? wisselend tijdstip?
- Post-coïtaal
- Pijn onderbuik
- Wisselende seksuele contacten
- Zwangerschap
- Medicatie
- **Andere stollingsproblemen?**

Casus 1 Anamnese

Vrouw 1975, kapster

1979 tonsillectomie: **forse bloeding**

3 kinderen 15, 13 en 11 jaar oud: **veel bloedverlies bij partus**

Verstandskies 1995: **lang gebloed**

Forse menstruatie als puber: anticonceptiepil

Wondjes vingers bij knippen **bloeden lang door**

Conclusie anamnese

Anamnese kan wijzen op onderliggende stollingsstoornis:

NHG standaard vaginaal bloedverlies:

- prevalentie: 5 % van alle vrouwen met menorrhagie heeft stollingsstoornis
- hevig menstrueel bloedverlies vanaf menarche
- anamnestic aanwijzingen voor verhoogde bloedingsneiging

Laboratoriumonderzoek: screening kan zinvol zijn

maar hoe en wat dan ?

Stollingsysteem anno 2024

Basis niet ingewikkeld

Bestaat uit 2 delen:

1. wond dicht maken = primaire hemostase

2. wond dicht houden = secundaire hemostase

Anamnestic redelijk goed te onderscheiden

Primaire Hemostase

1. vasoconstrictie

2. trombocyten aggregatie

→ afdichting

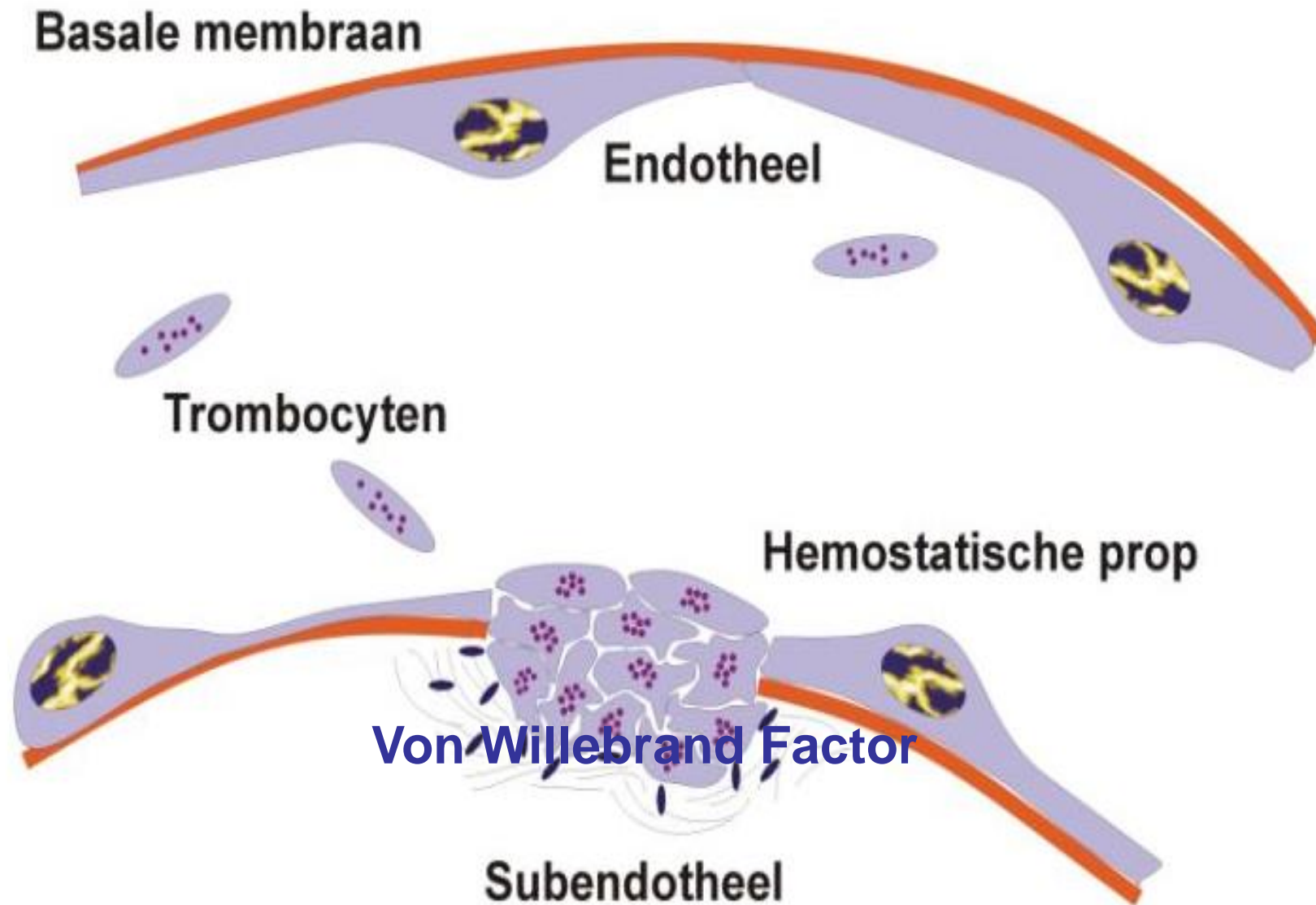
Wat nodig ?

Spierwand bloedvat

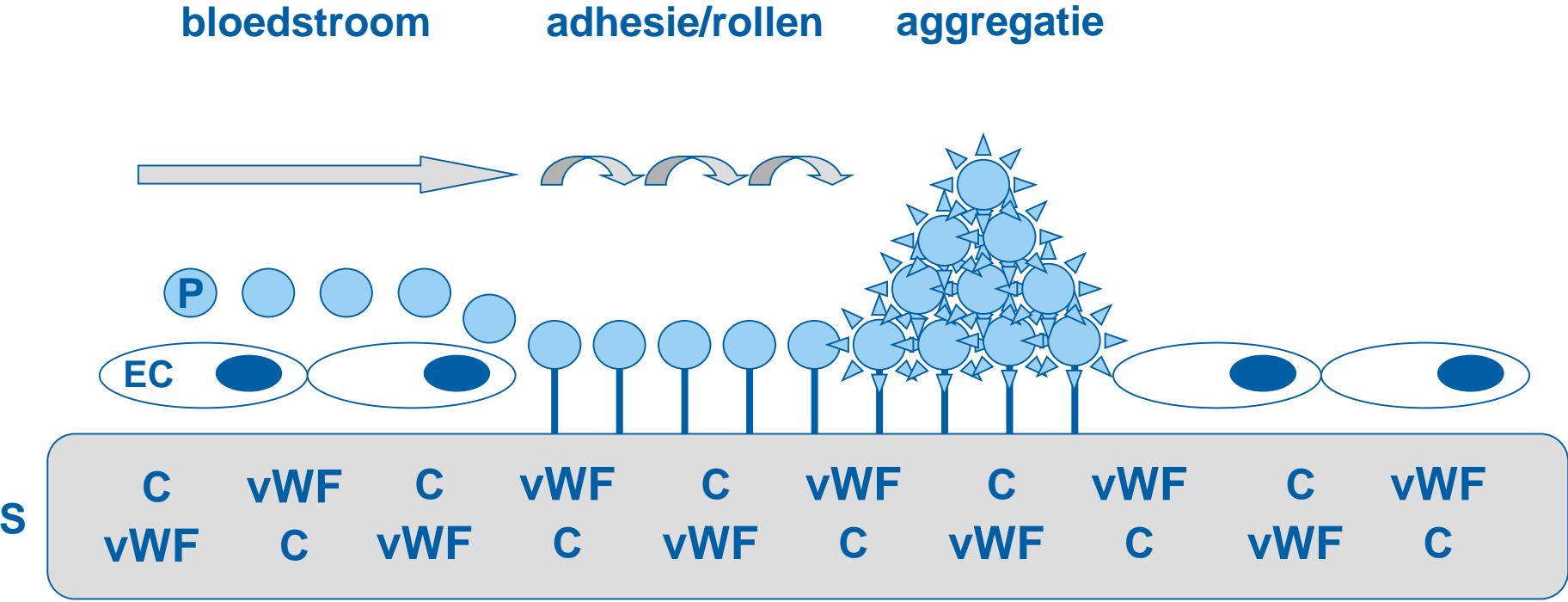
Trombocyten

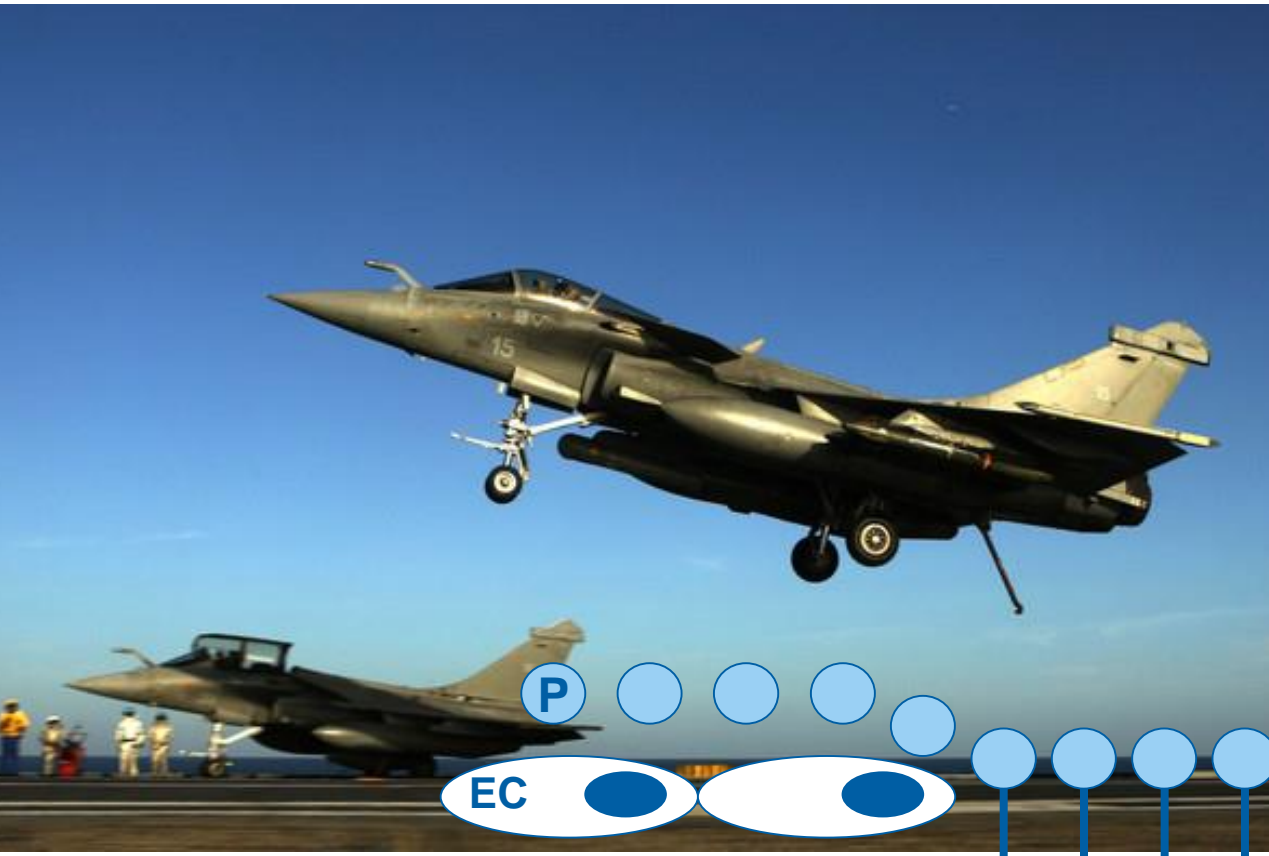
von Willebrand Factor

Trombocyten-aggregatie

Laboratoriumonderzoek

- volgens NHG screening op stollingsafwijkingen:

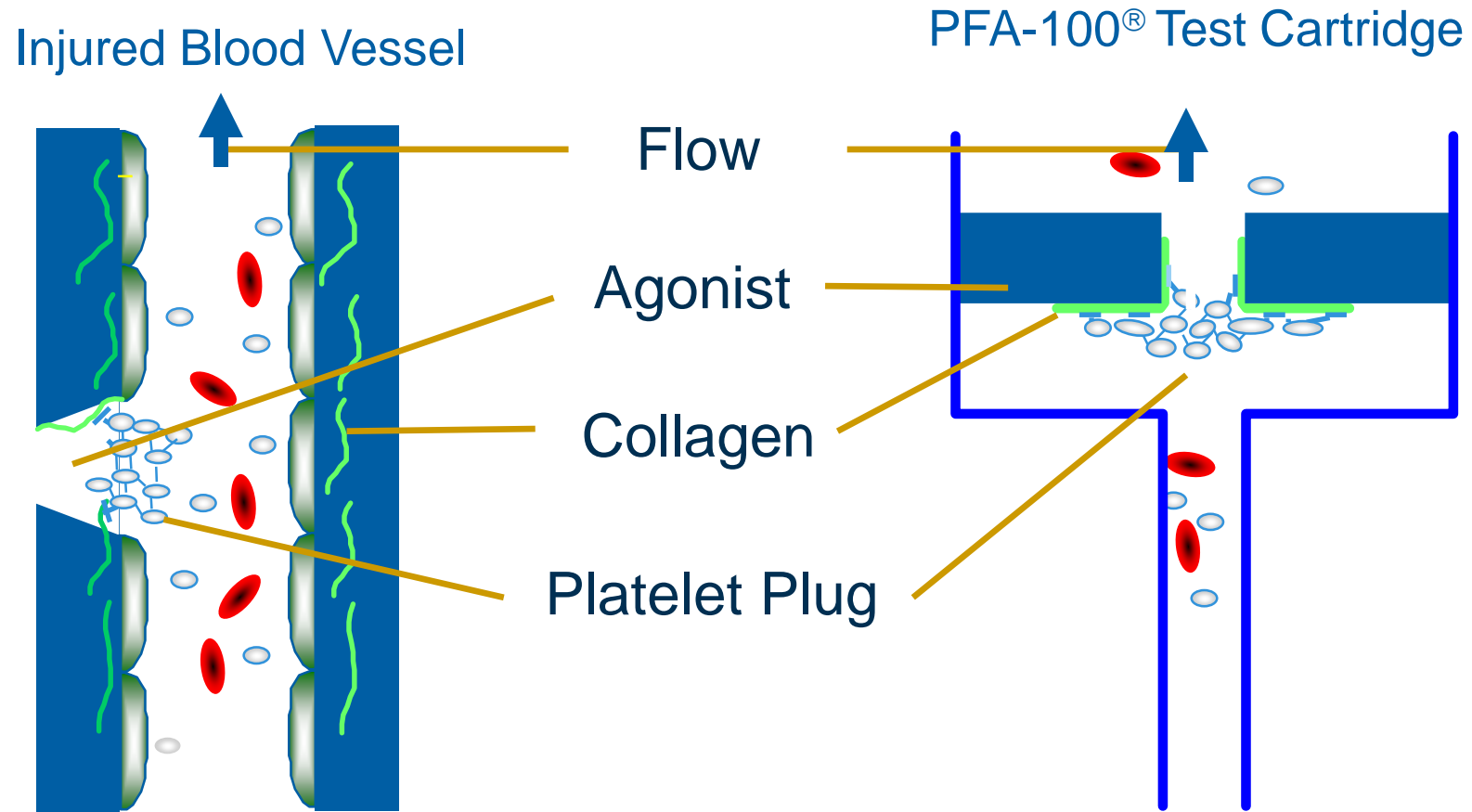
Trombocyten, APTT, PT

- wanneer het vermoeden op een stollingsafwijking blijft bestaan bij niet-afwijkende uitslagen:
  - overleg met het laboratorium over aanvullend laboratoriumonderzoek
  - of verwijst de patiënt naar een hematoloog
- aanvullend onderzoek: PFA tijd, von Willebrand Factor

Plaatjes functie analyser PFA

Casus 1: de uitslagen

Trombocyten:	223	$10^9/l$	(150-400)
PT	N		
APTT	N		
PFA-epi:	> 300	sec	(60-150)
VWF antigeen:	12	%	(60-140)
VWF activiteit:	14	%	(60-140)

→ ziekte van von Willebrand

Ziekte van von Willebrand

- Stoornis primaire hemostase
- Tekort aan vWF of verminderde activiteit vWF
- Prevalentie: 1 op 100
- Ernstig - matig ernstig - mild
- Autosomaal dominant: **denk aan screening kinderen**
- **Bloedgroep O: VWF 40-60 %**

Primaire hemostase gestoord bij:

1. gestoorde trombocyten aggregatie

trombopenie (< 50)

trombopathie

ASA, NSAIDs, clopidogrel, ticagrelor

2. verminderde werking von Willebrand Factor

ziekte van von Willebrand

Klinische verschijnselen

Doorbloeden

na ingrepen

bij snijden

bij menses

bij slijmvliesbloedingen

Samenvattend casus 1 = tip 1

Primaire hemostase stoornis

Kliniek: doorbloeden

Eenvoudig labonderzoek voor screening:

Trombocyten

PFA-tijd

casus 2

Rik, 8 maanden oud

Brief consultatiebureau: veel blauwe plekken

Eerder: otitis media

Broer Martijn, 3 jaar oud, ATE

Familie: vader, moeder, broer

wat vraagt u ?

Wat vraagt u ?

- Ontwikkeling tot nu toe:
hij kruipt
- Bloedingsneiging tot nu toe:
na hielprik, vanaf 3 maanden hematomen
- Uitdagingen voor stollingsysteem tot nu toe (geboorte, vaccinaties):
geen bloeding navelstreng, forse zwelling na vaccinatie
- Sociale anamnese:
stress door geen baan vader
- Familieanamnese:
broer 3 dagen na ATE bloeding gehad

Pluis/niet pluis?

casus 2

Differentiaal diagnose:

stollingsstoornis

kindermishandeling

welk onderzoek vraagt u aan ?

stollingsstelsel anno 2024

Basis niet ingewikkeld

Bestaat uit 2 delen:

1. Wond dicht maken = primaire hemostase
2. Wond dicht houden = secundaire hemostase

Anamnestic redelijk goed te onderscheiden

secundaire hemostase

Primaire hemostase: trombocyten-prop

Prop lost op in 3-4 dagen

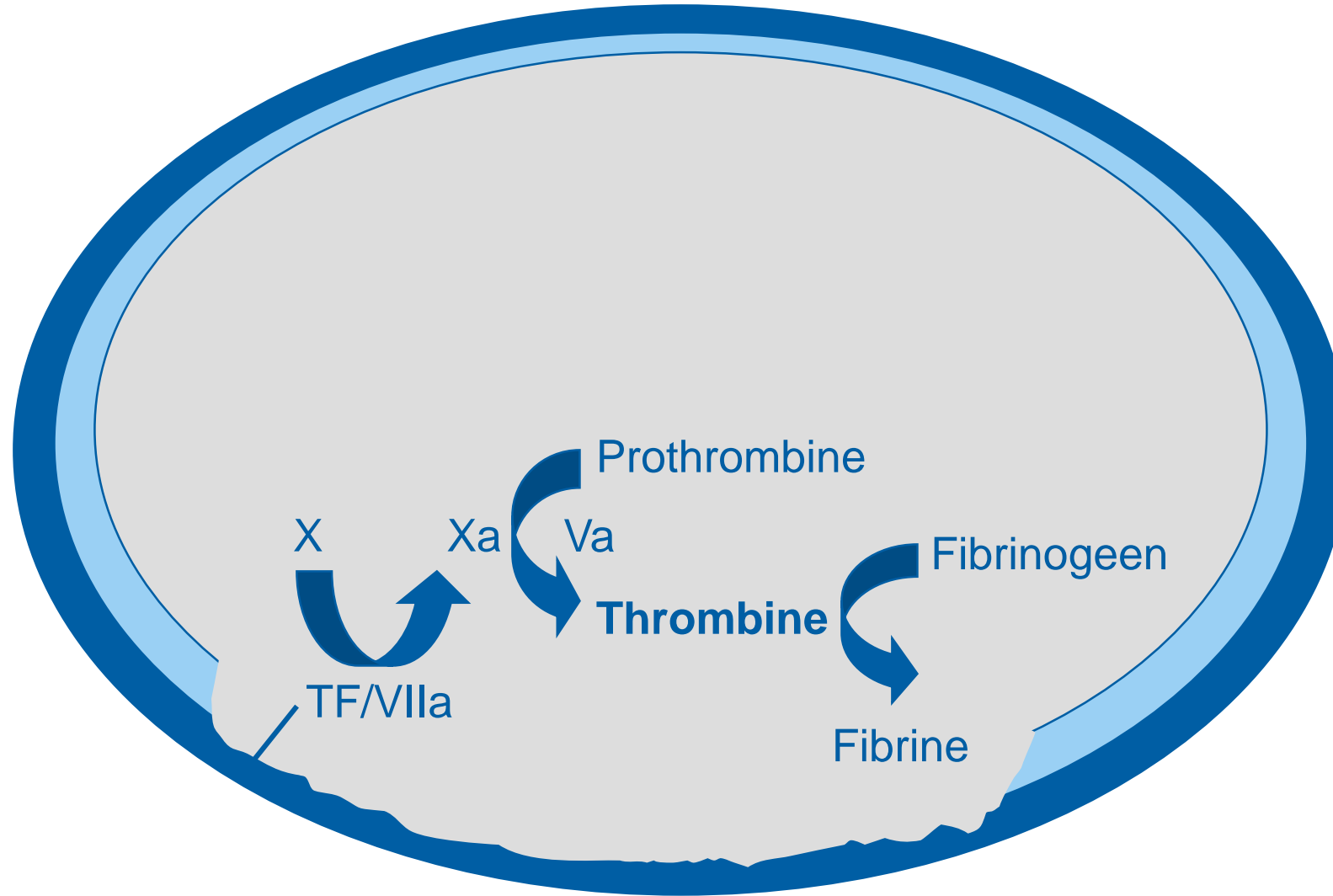
Netwerk van fibrine gevormd

Prop opgelost → laesie blijft gesloten

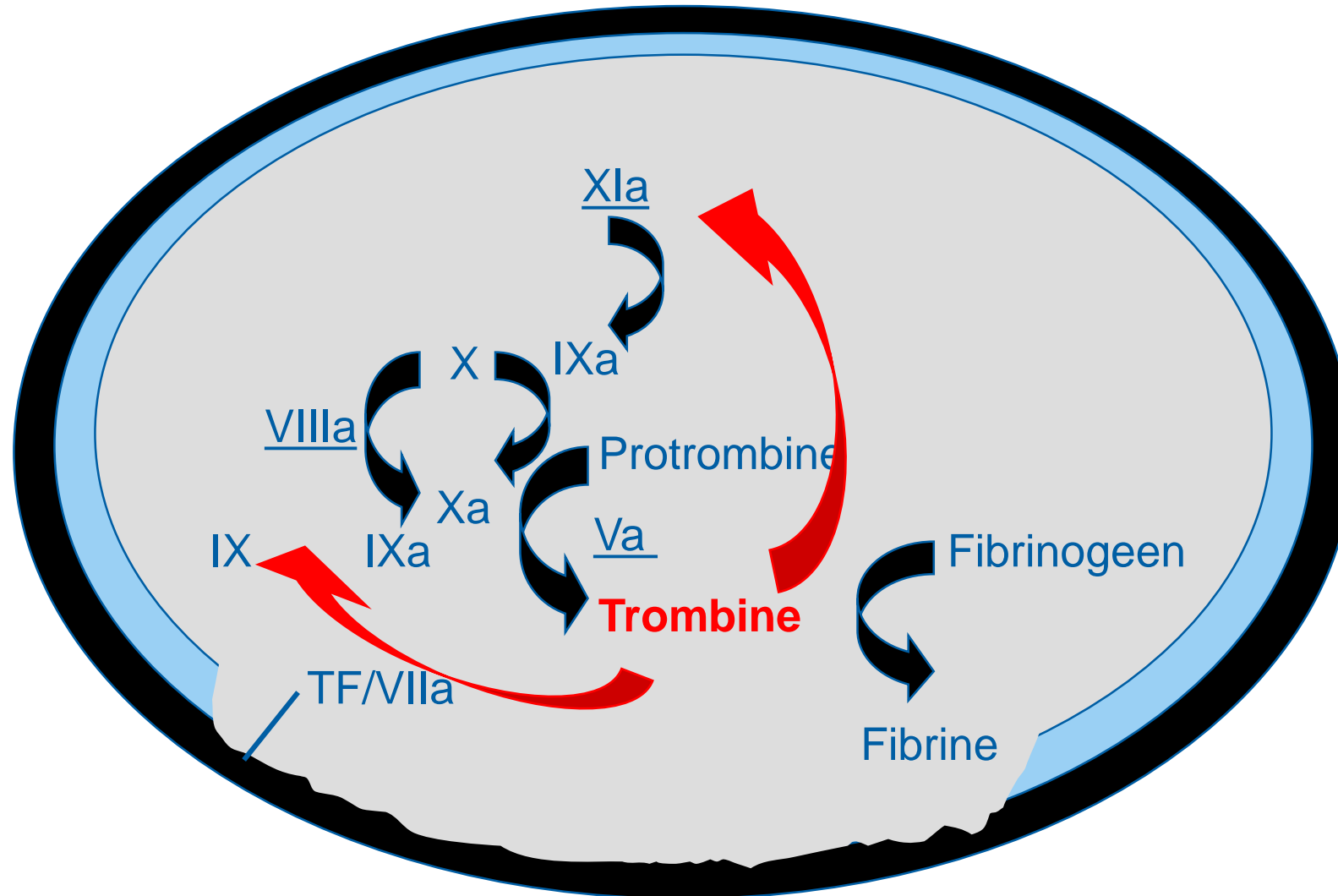
Ingewikkelde kettingreactie

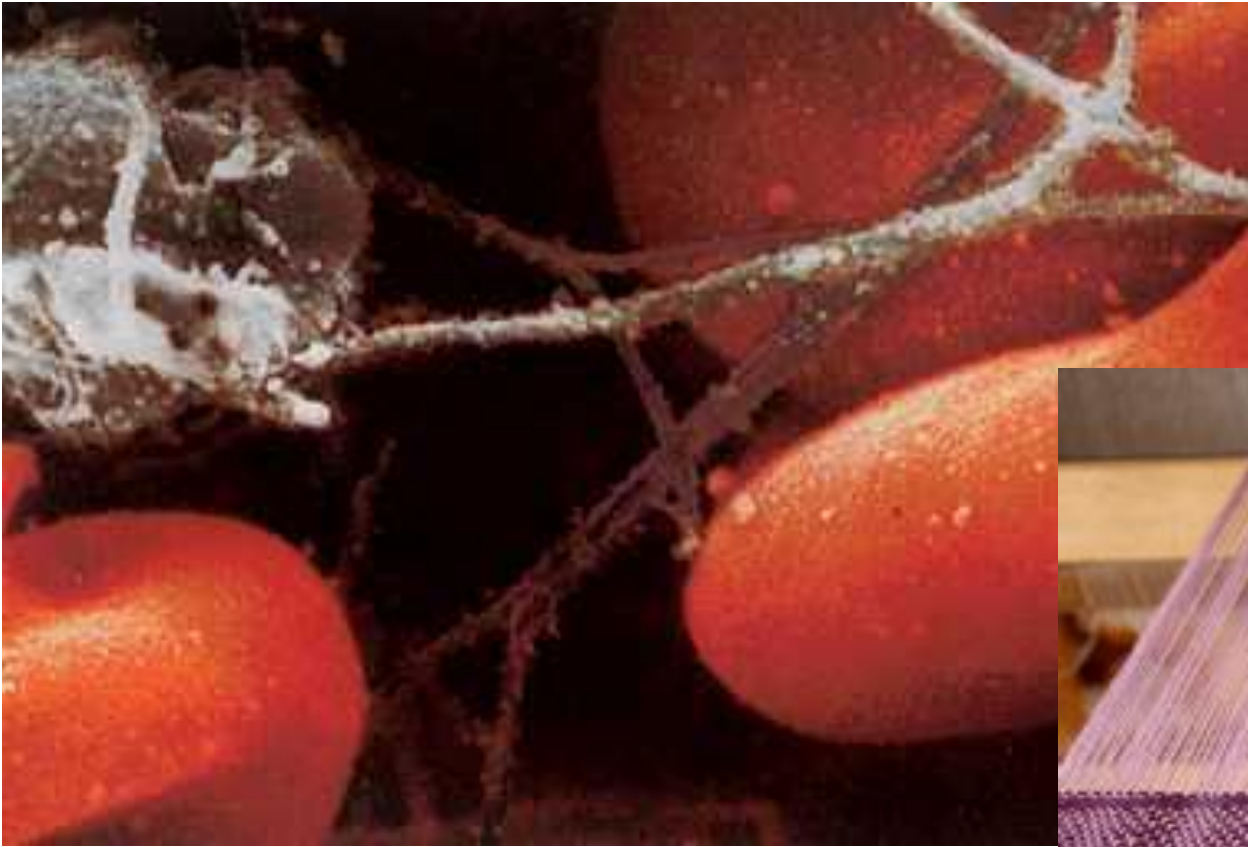

Secundaire hemostase - initiatie (PT/INR)

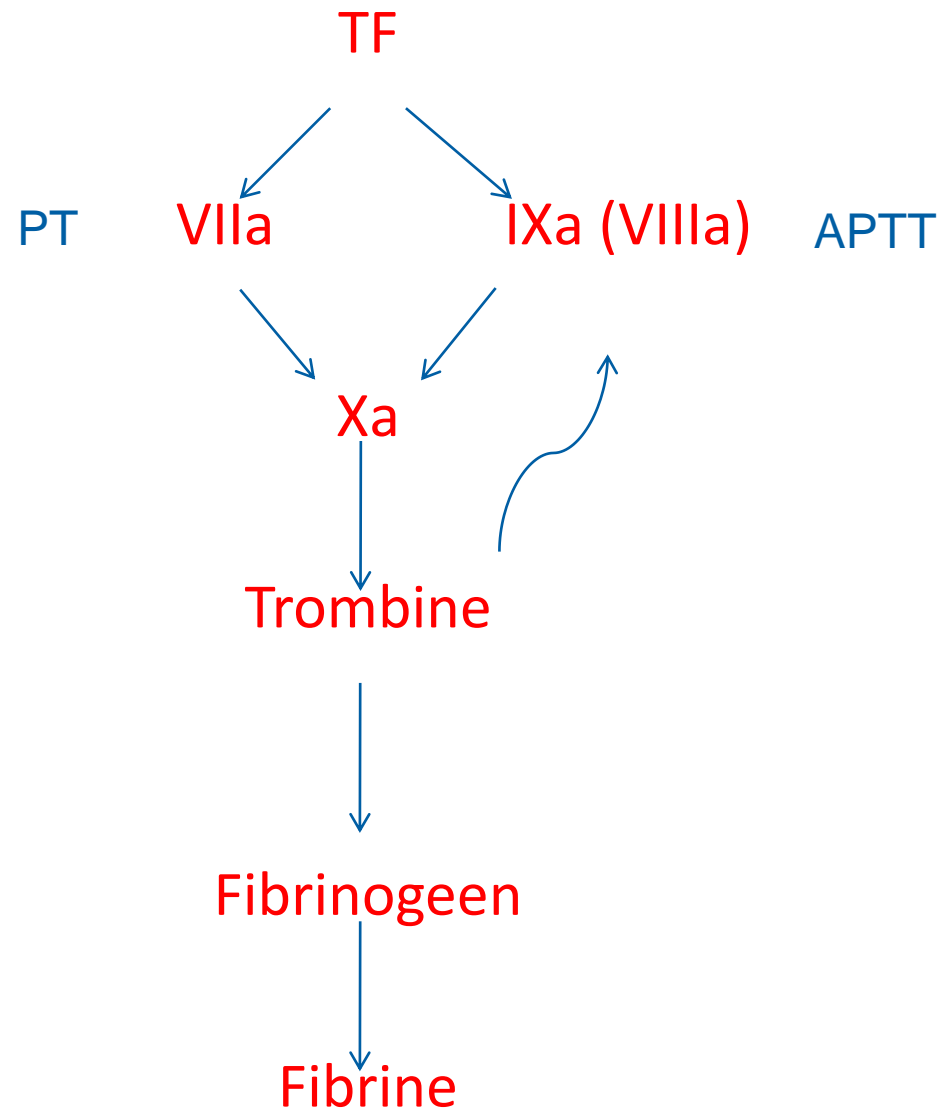

Secundaire hemostase - propagatie (APTT)

Simpeler schema:

Laboratoriumonderzoek

PT: factor 2, 5, 7, 10

APTT: factor 8, 9, 11, 12

fibrinogeen

casus 2: de uitslagen

PFA-epi: 110 sec (60-150)
Trombocyten: 175 (150-400)

fibrinogeen 2,5 (1-4)
APTT: 67 sec (22-33),
PT: 13.7 sec (11-14)

factor VIII: 10 %, factor IX: 80 %, factor XI: 120 %, factor XII 100 %

→ hemofilie A

Hemofilie

Stoornis secundaire hemostase

Tekort aan stollingsfactor 8 (hemofilie A) of 9 (hemofilie B)

Zeldzamer: 1 op 10000

Ernstig - matig ernstig - mild

X-chromosomale overerving: jongens aangedaan, meisjes draagster

Screening moeder en kinderen zinvol

Klinische verschijnselen

Nabloeden

bloeden enkele uren of dagen na operatie

spierbloedingen

gewrichtsbloedingen

Secundaire hemostase gestoord bij:

1. Tekort aan stollingsfactoren

Hemofilie A

Hemofilie B

(Leverinsufficiëntie)

(DIS bij sepsis)

2. Gebruik antistolling

Coumarines

Heparines

DOAC

Samenvattend casus 2 = tip 2

Secundaire hemostase stoornis

Kliniek: nabloeden

Eenvoudig labonderzoek voor screening:

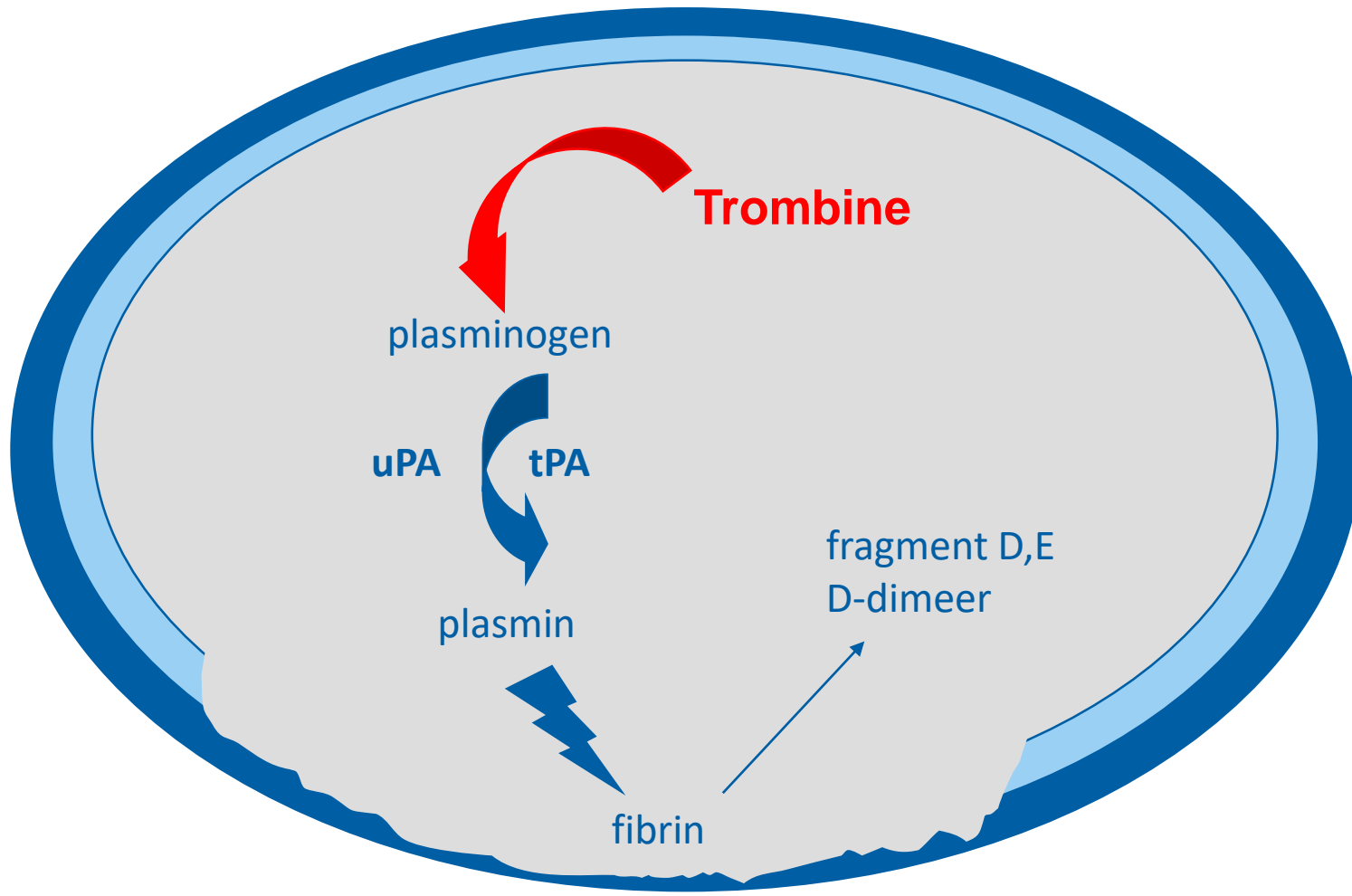
APTT

PT

Fibrinogeen

Fibrinolyse

- te snelle fibrinolyse bloedingen
- geen goede test
- therapie: fibrinolyseremming:
tranexaminezuur (Cyklokapron®)

de huisartsenvragenlijst pluis/niet pluis

1. Familie + medicatie navragen.
2. Hematomen: > 1 cm en > 5 tegelijkertijd (zonder stoten)
3. Neusbloeding: > 10 minuten of > 5x / jaar
4. Kleine wonden: > 10 minuten bloeden of > 5x / jaar
5. Mondbloeding: > 1 evidente bloeding / jaar, of vaak bij tandenpoetsen
6. Tandextractie: als retour naar tandarts

de huisartsenvragenlijst

7. Na chirurgie: verlenging opname, transfusie
8. Overige bloedingen zonder 'adequaat' trauma:
Denk aan hematurie, spier, gewricht, maag-darm of hersenen.
9. Menorragie: verband iedere 2 uur, 7 of meer dagen, stolsels > 1 cm
10. Post-partum: > 6 weken bloederig secreet, abnormaal fluxus vlgs
verloskundige,

Stollingslab voor Dummies = tip 3

Als op minimaal 1 van de 10 vragen van de huisartsenvragenlijst: ja

- Trombocyten
- APTT
- PT
- PFA tijd
- (fibrinogeen)

nuttige kennis van hemostatica voor de huisarts = tip 4

- DDAVP
- Cyklokapron

DDAVP

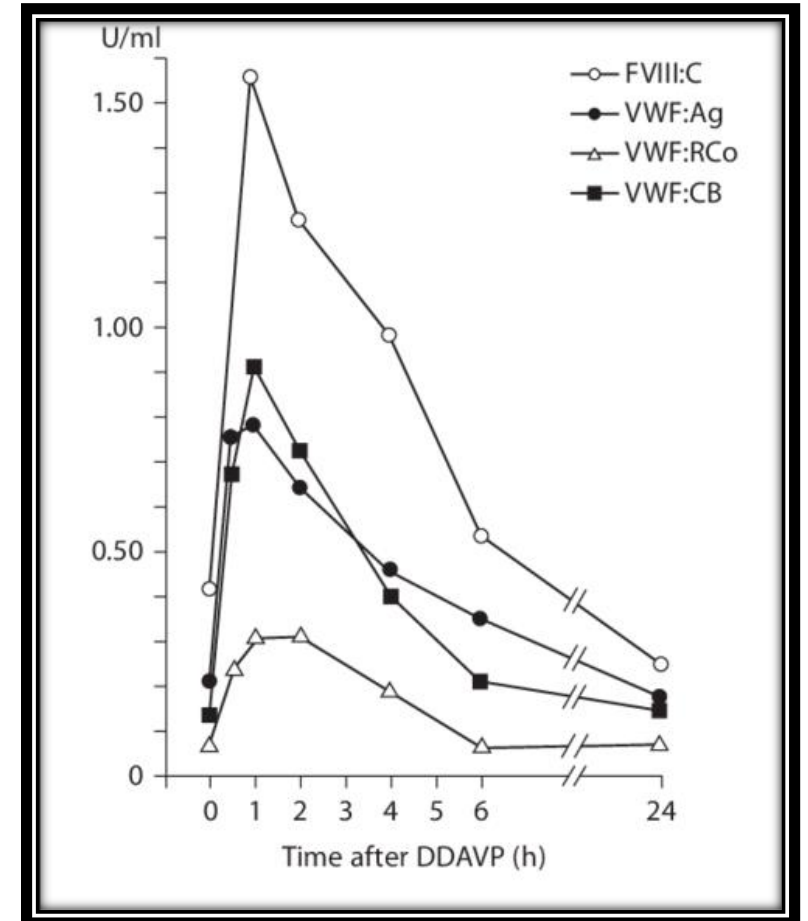
Desmopressine / vasopressine

Octostim® 150 µg/dosis

VWF en factor VIII komen vrij uit vaatwand

Bevordert de primaire hemostase

Werkt 1 - 4 uur

DDAVP

Goedkoop

Zwangerschap ?

Bijwerkingen: Hartkloppingen
                              Opvliegers
                              Hoofdpijn

Tranexaminezuur (Cyklokapron®)

Fibrinolyseremmer

Langer de tijd voor fibrinevorming

3-4 dagen → 10 dagen

Dosering: 3 dd 1000 mg p.o.

Bij: slijmvliesbloedingen (neus, menses)

Vermindert bloedverlies bij menses met 45 %

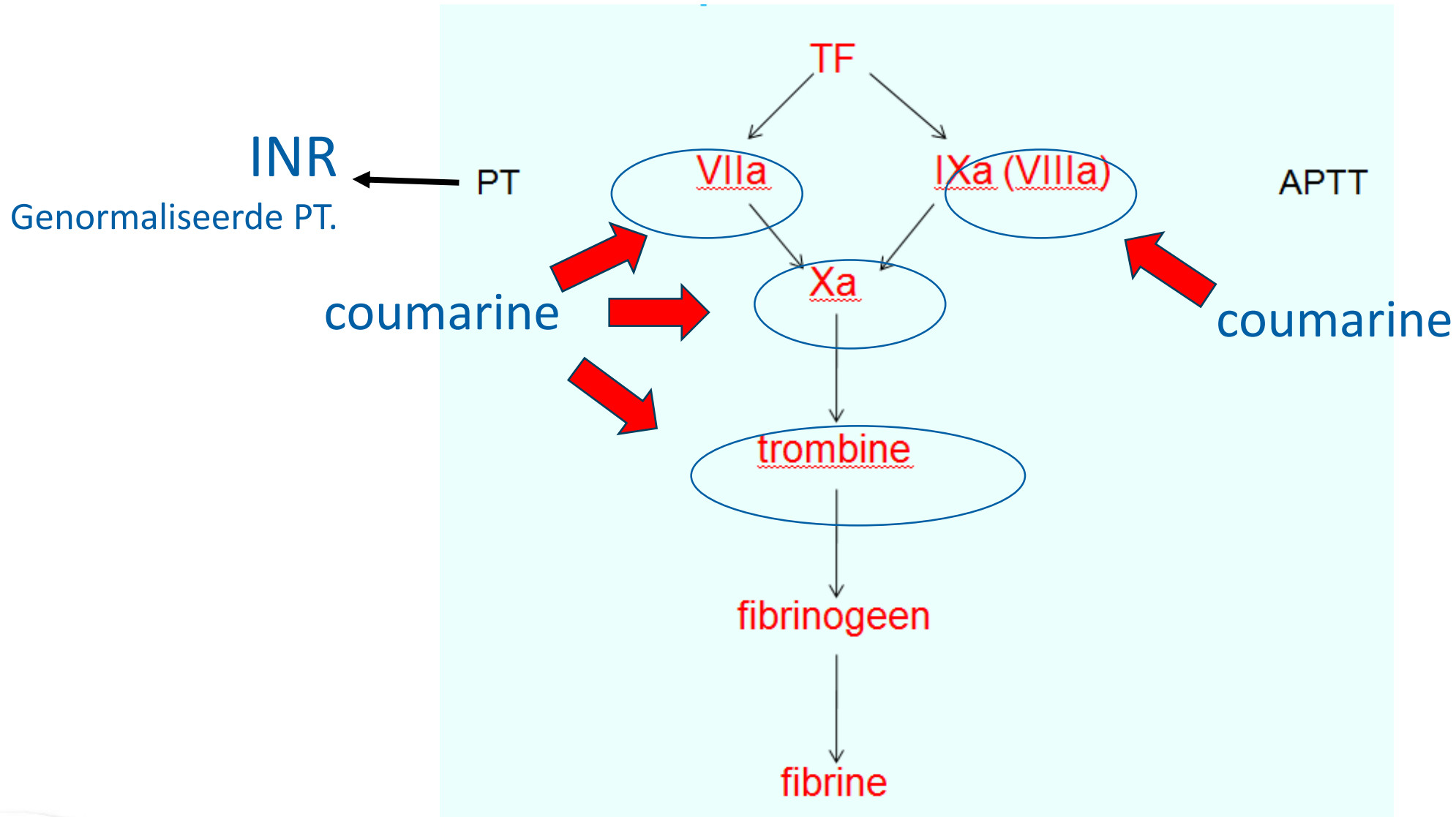

nuttige kennis van anticoagulantia voor de huisarts = tip 5

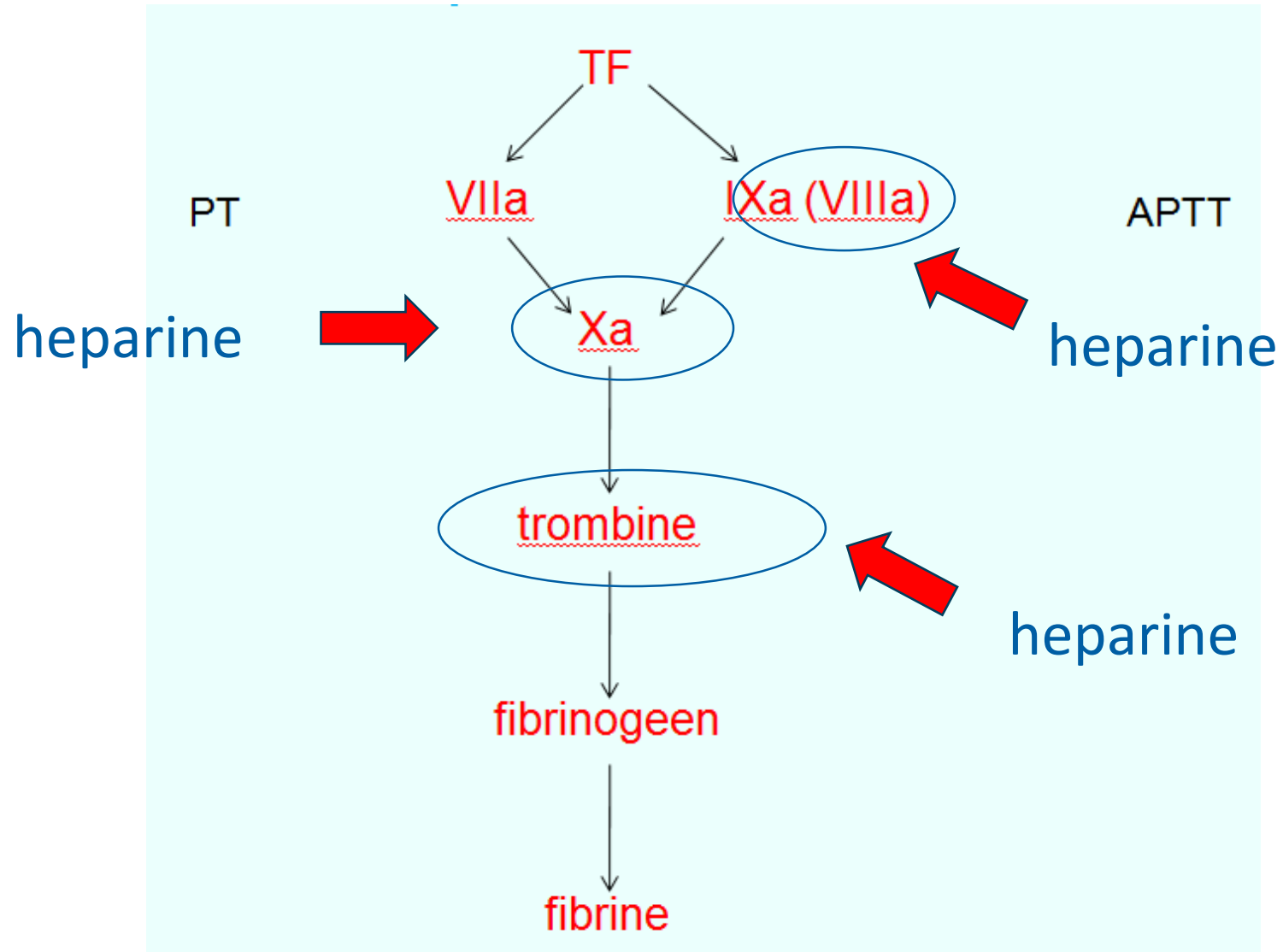
- coumarine
- heparine/LMWH
- DOAC

Wat doet een coumarine ?

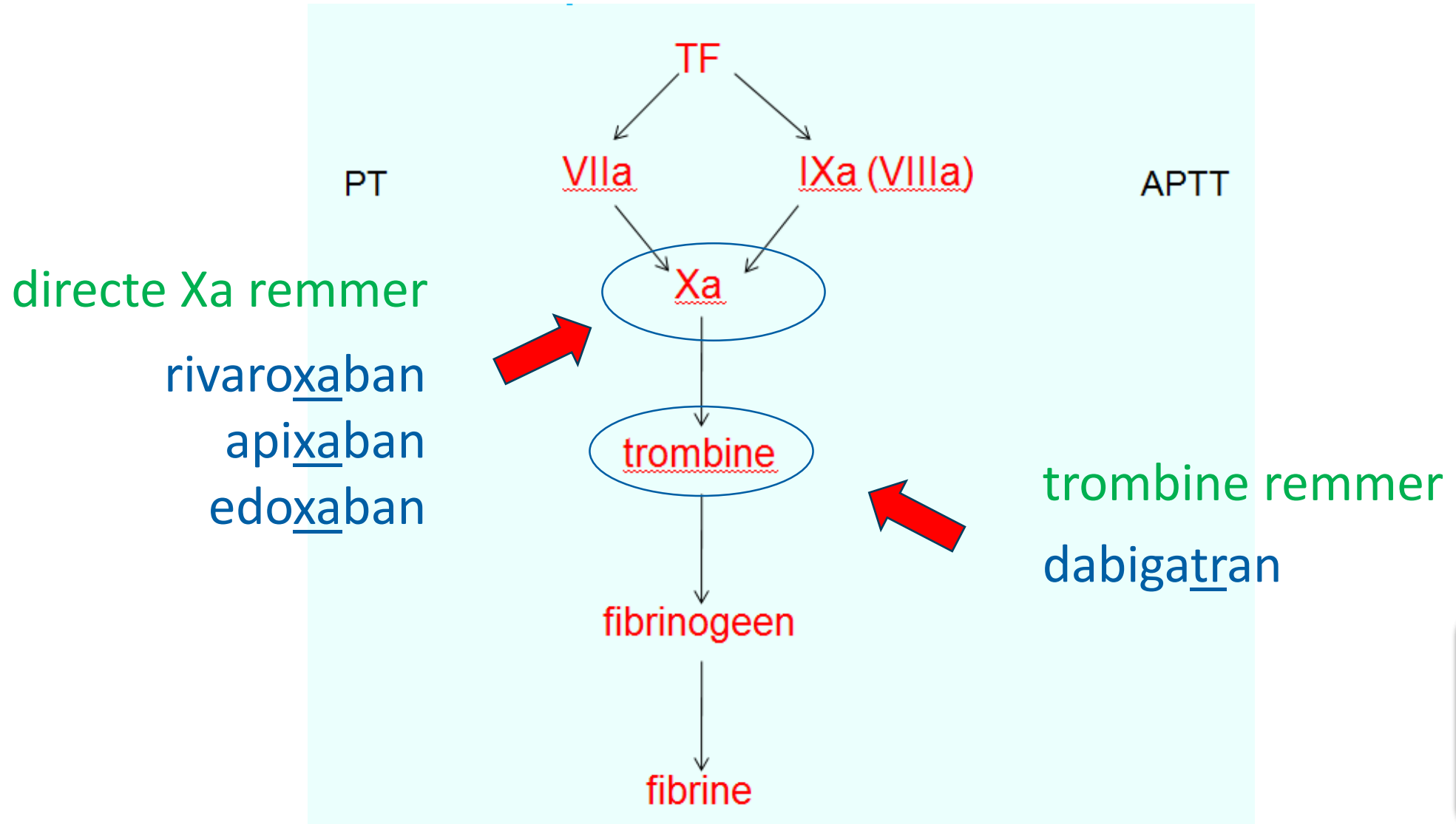

Wat doet heparine/LMWH?

Wat doet een DOAC ?

Tip 6: met welk antistollingsmiddel is een DOAC te vergelijken ?

DOAC is een LMWH in tabletvorm

Tip 7: welke indicaties zijn er voor een DOAC anno 2024 ?

atriumfibrilleren

veneuze trombo-embolie

profylaxe na knie- en heupprothese

niet bij: antifosfolipidensyndroom

Tip 8: niet gebruiken bij

mechanische klepprotheses

zwangerschap(wens)

borstvoeding

nierfunctiestoornissen met klaring $< 15-30$ ml/min

leverenzymstoornissen ($> 2x$ ULN)

invasieve ingreep/interventie < 48 uur

ernstige ongecontroleerde hypertensie

actieve bloeding

Tip 9: dabigatran niet in medicatierol

dabigatran verliest werking binnen 6 uur
als uit verpakking

dus niet geschikt voor baxterrol

Tip 10 = overleg met MMC of CZE bij twijfel

RTA diep veneuze trombose 2024

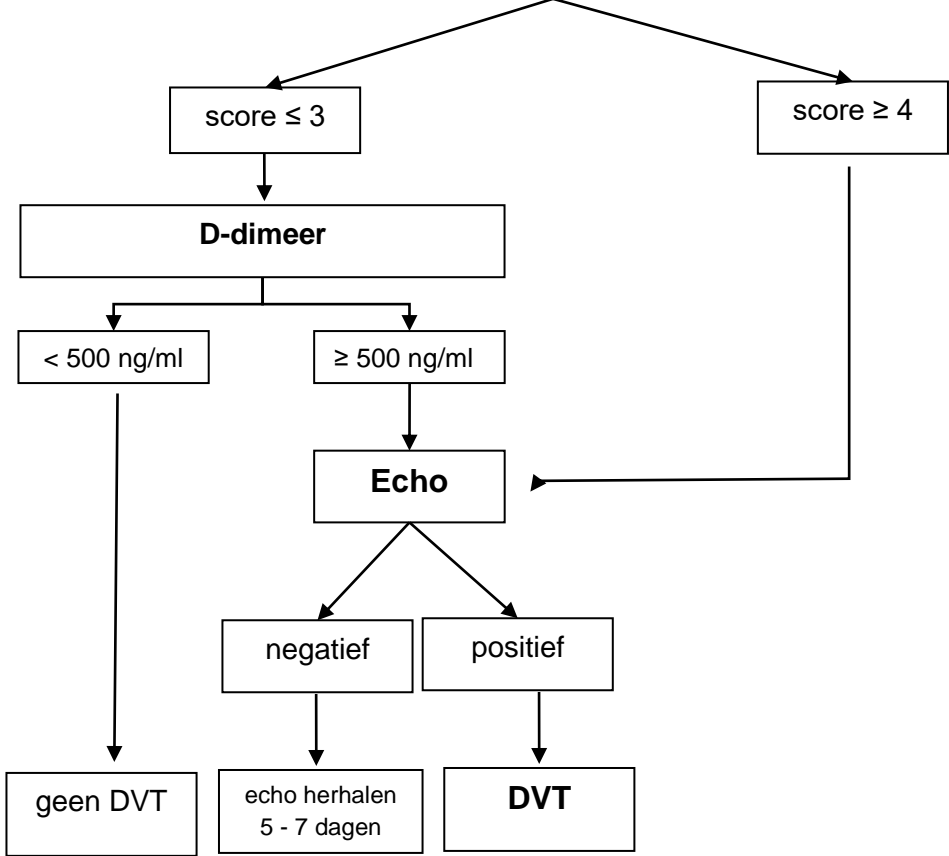
Wat doet u ? (interactief)

- Dinsdagochtend 10.00 uur
- Woensdagmiddag 14.00 uur
- Vrijdagmiddag 15.30 uur

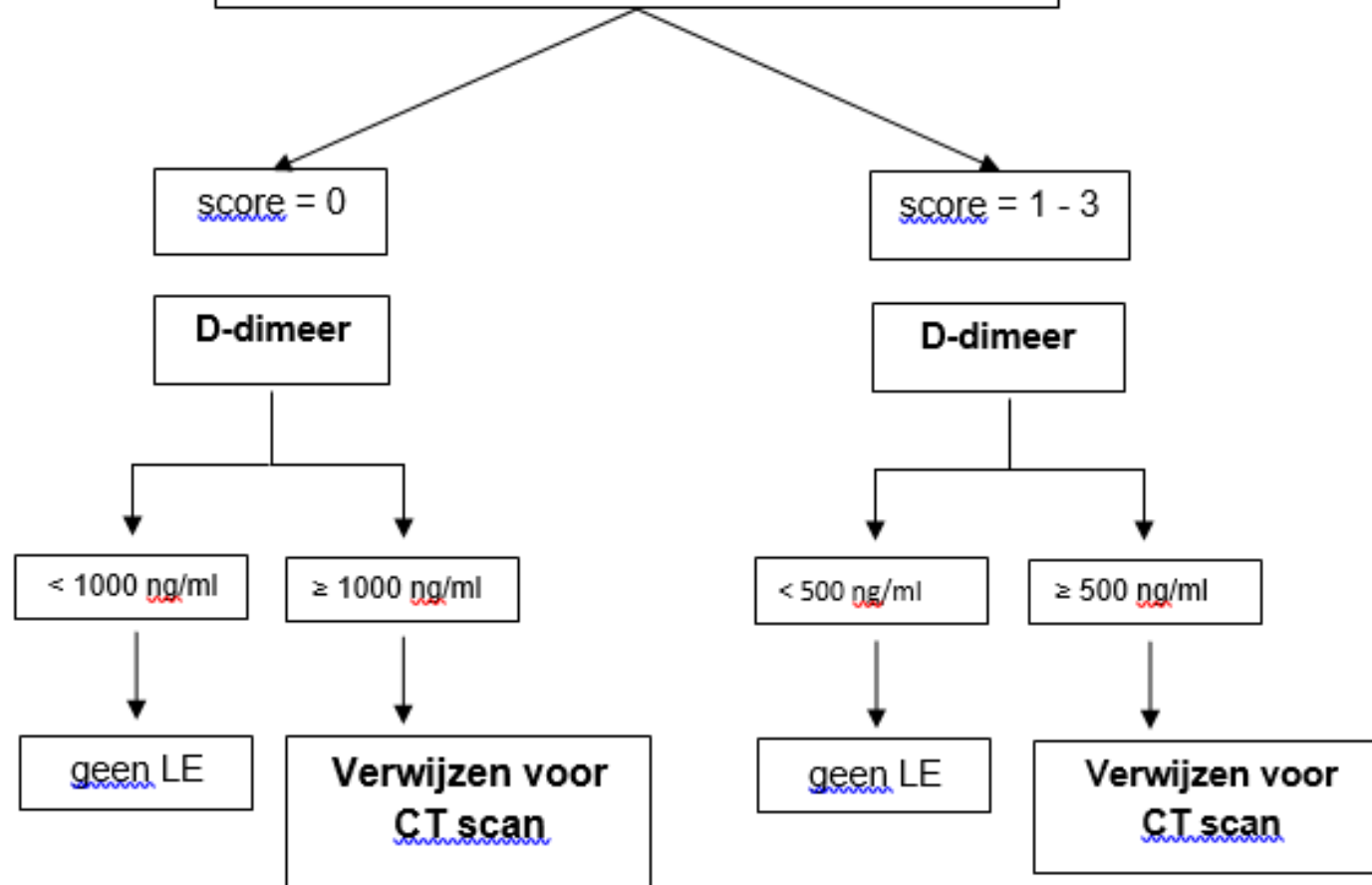

Beslisregel DVT	
Mannelijk geslacht	1
Gebruik systemische oestrogenen	1
Aanwezigheid maligniteit	1
Operatie ondergaan in laatste maand	1
Afwezigheid trauma dat zwelling in de kuit verklaart	1
Uitgezette venen van het been	1
Verschil max. kuitomvang ≥ 3 cm	2

Beslisregel Longembolie (YEARS)

Klinische tekenen van trombosebeen	1
Hemoptoë	1
Longembolie meest waarschijnlijke diagnose	1

Discussiepunten RTA DVT

- Huisarts als regie-behandelaar?
    - Waar D-dimeer?
    - Pragmatisch starten met medicamenteuze behandeling?
    - Wat als de echo niet acuut mogelijk is?
  - Wat betekent dat voor de logistiek, indien D-dimeer positief is?
    - doorbellen naar huisarts?
    - deze regelt echo en evt. eerste medicatie of verwijzing?
- of
- direct doorsturen voor echo?
  - en dan doorbellen naar de huisarts?
  - deze regelt eerste medicatie of verwijzing?

Samengevat

- Primaire hemostase: doorbloeden, PFA tijd, trombocyten
- Secundaire hemostase: nabloeden, APTT, PT, fibrinogeen
- Huisartsenvragenlijst voor de praktijk
- Nuttige hemostatica: DDAVP, cyclokapron
- Anticoagulantia: coumarines, heparines, DOAC
- RTA diep veneuze trombose: wie doet wat en wanneer ?

